

Umik omejitev dviguje razpoloženje

Od 16. do 22. maja 2020

Neuporabna marčevska statistika plač

Povprečna bruto plača pri pravnih osebah se je v mesecu marcu 2020 medletno povečala za 0,3 %, od tega predvsem zaradi rasti v sektorju država (4,9 %), medtem ko je v zasebnem sektorju upadla za 1,4 %. Zaradi ugodnega učinka davčnega bremena, ki je nastal zaradi nižjih bruto plač, se je povprečna neto plača povečala za 1,6 %, od tega v sektorju država za 5,6 % in v zasebnem za 0,1 %. Znižanje povprečne bruto plače v zasebnem sektorju je bilo v precejšnji meri posledica sprejetih ukrepov države, povezanih z epidemijo COVID-19 (predvsem izplačil nadomestil plače v breme države v primeru napotitve zaposlenih oseb na začasno čakanje na delo). Po metodologiji statističnega raziskovanja ta nadomestila niso vključena v bruto in neto plačo, saj plača zajema le tisti del prejetih izplačil, ki so bila izplačana v breme (iz sredstev) delodajalca. Iz tega vidika so ti podatki neprimerni za analizo, saj vključujejo pri številu zaposlenih nespremenjeno število oseb (imenovalec), pri bruto plačah (števec) pa le tisti del plače, ki je bil v breme delodajalca. Kljub temu ti podatki podajajo sliko, v katerih dejavnostih je bilo delovno bolj intenzivno in kjer poslovni subjekti pretežno niso koristili možnosti čakanja na delo. Te dejavnosti so bile zdravstvo, energetika, kmetijstvo, rudarstvo, oskrba z vodo, izobraževanja in javna uprava, kjer se je povprečna izplačana plača medletno povečala od 9 % (zdravstvo, tudi zaradi nadur) do 2,8 %. Na dnu so bile dejavnosti, kjer se je povprečna izplačana plača iz sredstev delodajalca najbolj znižala (zaradi uvrstitve večjega deleža zaposlenih na čakanje na delo), in sicer gostinstvo (-19 %), kultura (-9 %), druge dejavnosti (-5 %), finance (-3 %), trgovina (-3 %) ter promet (-2,9 %). Po podatkih FURS (na osnovi REK obrazcev) je ukrep čakanja na delo in višje sile v marcu 2020 uveljavljalo okoli 24 tisoč delodajalcev (zgolj zasebni sektor je lahko uveljavljal povračilo) v celotnem znesku 106 mio EUR. Od tega je bilo 80 % namenjeno ukrepu čakanja na delo. Po podatkih Zavoda za zaposlovanje RS je bilo do 15. maja 2020 za mesec marec 2020 izplačilo izvedeno za okoli 94 tisoč zaposlenih oseb.

Statistični urad je tako v drugem koraku izračun plač prilagodil tudi na dejansko število opravljenih ur, kar bi nam moralo podati boljšo primerljivost z marcem 2019. Sodeč po teh podatkih je bila povprečna plača marca 2020 medletno za 10 % višja od lanske (marec 2020 je imel en delovni dan več kot marec 2019), kar vsekakor pomeni, da si tudi s temi podatki ne moremo pomagati veliko, saj do dviga plač v marcu pretežno ni prihajalo. Ker je bilo nadomestilo zaposlenim, čakajočim na delo, izplačano v višini 80 % njihove plače, je bil konkretno za te zaposlene končni neto prejemek nekoliko nižji.

Vsak četrti na novo brezposelni je gostinec

Število registrirano brezposelnih je 13. marca 2020 (epidemija je bila razglašena 12. marca) znašalo 75 tisoč, do 20. 5. 2020 pa je po neuradnih podatkih naraslo na 90 tisoč. Dnevni prirast se v zadnjem tednu (od 14. do 21. maja) umirja, predvsem zaradi ponovne aktivacije storitvenih dejavnosti. Maja 2020 bo povprečno število brezposelnih glede na maj 2019 večje za šestino (za okoli 13.000). Po dejavnostih so podatki znani do aprila. Od 12 tisoč novih brezposelnih jih je 27 % odpadlo na gostinstvo, 15 % na trgovino, 14 % na predelovalne dejavnosti in 8 % na druge raznovrstne poslovne dejavnosti, kar pomeni, da so odpuščala pretežno podjetja, ki so bila neposredno prizadeta zaradi odlokov o omejitvi prodaje končnim potrošnikom.

Potrošniki maja bolj razpoloženi kot aprila, vendar v strahu za službo

Kazalnik zaupanja potrošnikov je bil v maju 2020 (na vprašalnik je odgovorilo 1.400 oseb med 4. in 17. majem 2020) za 5 odstotnih točk višji kot v prejšnjem mesecu. Mnenje potrošnikov se je po izrazitem padcu v aprilu izboljšalo, še vedno pa je bilo za 25 odstotnih točk nižje od dolgoletnega povprečja. Med posameznimi kazalniki, ki sestavljajo kazalnik zaupanja potrošnikov, so se izboljšali trije: pričakovanje o gospodarskih razmerah v državi (za 9 odstotnih točk), pričakovanje potrošnikov glede finančnega stanja (za 8 odstotnih točk) in pričakovanje potrošnikov glede varčevanja (za 6 odstotnih točk). Kazalnik pričakovanja glede števila brezposelnih se je poslabšal za 2 odstotni točki. Na letni ravni je razpoloženje še vedno pesimistično. Vse štiri komponente, ki sestavljajo kazalnik mnenja potrošnikov, so se na letni ravni poslabšale: pričakovanje glede števila brezposelnih za 62 odstotnih točk, pričakovanje o gospodarskih razmerah v državi za 52 odstotnih točk, pričakovanje potrošnikov glede finančnega stanja v gospodinjstvu za 26 odstotnih točk, pričakovanje potrošnikov glede varčevanja pa za 5 odstotnih točk.

Kompozitni indikator za območje evra z odbojem

Majski kompozitni (tržna proizvodnja in storitve) kazalnik nabavnikov v območju evra se je pričakovano izboljšal (s 14 na 31), vendar še vedno signalizira krčenje gospodarstva. Ključni razlog za izboljšanje je umik omejevalnih odlokov v državah. Dejavnost gostinstva in turizma ostaja prizadeta zaradi ukrepov, ki omejujejo način koriščenja in število potrošnikov teh storitev. Tako proizvodnja kot storitve so nadaljevale z zniževanjem zaposlenih, v luči šibkega povpraševanja. Sheme financiranja čakanja na delo so znižale število brezposelnih na kratek rok, odločitev o tem pa bodo v prihodnjih mesecih sprejele družbe na podlagi ocene moči povpraševanja. V maju so se zaloge naročil močno znižale, kar ni najboljša popotnica za prihodnje mesece. V proizvodnem sektorju podjetja nudijo velike diskonte, da zapolnijo svoje prazne kapacitete, kar znižuje cene v industriji, in sicer najhitreje po oktobru 2009. Padec končnih cen industrijskih izdelkov je tudi posledica padca cen surovin, ne le nižanja marž v vmesnih fazah proizvodnje oziroma predelave. Cene industrijskih proizvodov v Sloveniji so se na letni ravni (od aprila 2019 do aprila 2020) znižale povprečno za 0,4 %. Znižale so se tudi cene proizvodov, prodanih na tujem trgu (za 1,2 %), medtem ko so se cene proizvodov, ki so bili prodani na domačem trgu, zvišale za 0,3 %. V enem letu so se v Sloveniji najizraziteje znižale cene v proizvodnji kovin (za 5,5 %) in v drugih raznovrstnih predelovalnih dejavnostih (za 4,5 %), opazneje zvišale pa so se cene v zbiranju, prečiščevanju in distribuciji vode (za 10,3 %). Trendi v zadnji dejavnosti so predvsem posledica dviga cen končnim potrošnikom.

V Nemčiji in Franciji je bil padec gospodarske aktivnosti nižji kot v drugih državah območja evra, k čemer so prispevale večje podpore gospodarstvu ter dejstvo, da so sedeži multinacionalk v teh dveh državah. Markit si redko kdaj privošči oceno o padcu BDP, vendar se je tokrat prekršil ter napoveduje celoleten upad v območju evra v višini 9 % BDP. Do teh ocen smo zadržani.

Manj gradbenih dovoljenj tudi zaradi neaktivnosti upravnih enot

V aprilu 2020 so upravne enote, ki izdajajo gradbena dovoljenja, opravljale zaradi epidemije samo nujne zadeve. Zato je bilo izdanih le 198 gradbenih dovoljenj za stavbe, kar je bilo za 66 % manj kot v aprilu 2019, njihova površina pa je bila nižja za 55 %. Majski podatki bodo primerljivo slabi, medtem ko pričakujemo rast gradbenih dovoljenj v mesecu juniju in juliju, ko bodo upravne enote delale v polni postavi.

Dogodki v naslednjem tednu: slovenski BDP v petek

Dan objave	Kazalec	Vir oz. poročevalec	Pomen
25. 5. 2020, ponedeljek	Gospodarska klima, maj 2020, Slovenije	Statistični urad RS	Anketno razpoloženje gospodarskih subjektov v proizvodnji, trgovini, storitvah in gradbeništvu
25. 5. 2020, ponedeljek	Prihodi in prenočitve turistov, april 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Povezava z izvozom storitev (potrošnja tujih turistov v Sloveniji)
27. 5. 2020, sreda	Unicredit Bank Austria, proizvodni PMI	IHS Markit	Proizvodna aktivnost v avstrijskem gospodarstvu je pomembna za Slovenijo
27. 5. 2020, sreda	Prihodek od prodaje v storitvenih dejavnostih, marec 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Gibanje prodaje v ključnih skupinah storitev
28. 5. 2020, četrtek	Gospodarska klima v območju evra, maj 2020, območje evra	Eurostat	Razpoloženje gospodarskih subjektov v proizvodnji, trgovini, storitvah in gradbeništvu
28. 5. 2020, četrtek	Investicijska naročila (brez letal), april 2020, ZDA	U. S. Census Bureau	Nakazujejo trend prihodnjih naročil
28. 5. 2020, četrtek	Število novih prosilcev za nadomestilo za brezposelnosti, 17.-23. maj 2020, ZDA	U. S. Department of Labor	Ameriški trg dela je eden najbolj fleksibilnih
29. 5. 2020, petek	Indeksi uvoznih cen, april 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Nižje cene surovin vplivajo na padec
29. 5. 2020, petek	Indeksi cen življenjskih potrebščin, maj 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Cene blaga se bodo verjetno še zniževale
29. 5. 2020, petek	BDP v 1. četrtletju, Slovenija	Statistični urad RS	Prva ocena gibanja gospodarstva v prvih treh mesecih leta
29. 5. 2020, petek	Indeks obsega v storitvenih dejavnostih in trgovini, marec 2020	Statistični urad RS	Realno gibanje prodaje v ključnih storitvenih in trgovskih skupinah

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

29. 5. 2020,
petek

Aktivno in neaktivno prebivalstvo, 1.
četrtnje 2020, Slovenija

Statistični urad RS

Anketna ocena o delovni aktivnosti

Bojan Ivanc

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi

Kazalnik	Zadnja/predhodna vrednost	Ciljna vrednost (ocena Analitike GZS)	Stopnja negotovosti ocene (1=nizka, 5=zelo visoka)
Gospodarska klima, maj 2020, Slovenije	-39,5	-32	2
Sprememba cen življenjskih potrebščin, maj 2020/maj 2019, Slovenija	-1,2	-1,0	3
Gibanje realnega BDP v 1. četrtnju 2020/1. četrtnje 2019, originalni podatki, Slovenija	+1,7 %	-3,0 %	4